

Peyami Safa

BİZ İNSANLAR

[Twitter](#) [Instagram](#) [Facebook](#) / otukennesriyat

YAYIN NU: 47

EDEBÎ ESERLER: 19

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-612-0

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 1959, İnkılâp ve Aka

2. Basım: 1972, Ötüken

34. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul

Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Düzeltili: Abdullah Ezik

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: Çınar Matbaacılık ve Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti

Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han Nu: 34 K: 5

Bağcılar-İstanbul

Tel: (0212) 628 96 00

Sertifika Nu: 45103

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.

Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Peyami Safa (2 Nisan 1899-15 Haziran 1961)

2 Nisan 1899'da İstanbul Gedikpaşa'da doğdu. Babası Şair İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım'dır. Bir buçuk yaşındayken babası Sivas'ta öldü. İlk öğrenimine Gedikpaşa'da Menbaül-İrfan Mektebi'nde başladı. Eğitimi devam ederken dokuz yaşında, sağ kolunda ortaya çıkan kemik veremi yüzünden uzun bir hastalık dönemi geçirdi (1908). 1910'da başladığı Vefa İdadisi'ni bu hastalık ve geçim darlığı sebebiyle bırakmak zorunda kaldı. *Bir Mekteplinin Hatıratı / Karanlıklar Kralı* (1913) adlı ilk kitabını Vefa İdadisi'ndeki öğrenciliği sırasında çıkardı. Tiyatro eğitimi almak için Darülbeyazıt imtihanlarına girdi, kazandı, ancak devam etmedi (1914). Posta-Telgraf Nezareti'nde göreve başladı. Ardından Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihad Mektebi'ne muallim olarak girdi (1917). Bu dönemde *Fağfur*, *Servet-i Fünûn* ve *İctihad*'da yazdı. Bir süre Düyun-ı Umumiye İdaresi'nde çalıştı (1918).

Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Yirminci Asır* gazetesini çıkardı (1919). *Yirminci Asır* kapandıktan sonra *Tercüman-ı Hakikat* ve *Tasvir-i Efkâr* (1922), Cumhuriyet'in ilânının ardından *Son Telgraf*, *Son Saat* ve *Son Posta* gazetelerinde çalıştı. 1924 yılında Server Bedi takma adıyla meşhur Cingöz Recai tipini yarattı. Halil Lutfi (Dördüncü) ile birlikte *Büyük Yol* adlı bir gazete çıkardı (1925). Aynı tarihlerde hem Server Bedi hem Peyami Safa imzasıyla *Cumhuriyet*'te yazdı. Bu gazeteyle ilişkisini fıkra yazarı ve edebiyat sayfası yöneticisi olarak aralıklarla sürdürdü (1928-1940). *Resimli Ay*, *Hareket* dergilerinde yazdı. Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Hafta* dergisini çıkardı. (1935). *Hafta*'nın ardından *Kültür Haftası*'nı çıkardı.

Cumhuriyet'ten sonra *Yeni Mecmua*, *Tasvir-i Efkâr*, *Çınaraltı*, *Büyük Doğu*, *Vakit* ve *Ulus* gazetesinde yazmaya başladı (1949-1953). Bursa'dan milletvekili adayı oldu ancak seçimi kazanamadı (1950).

Peyami Safa bir süre sonra *Türk Düşüncesi* dergisini yayımlamaya başladı (Aralık 1953) ve *Milliyet* gazetesi yazı kadrosunda yer aldı (1 Ekim 1954). Ardından *Tercüman*'a geçti (Mart 1959). *Büyük Doğu*'da ve *Havadis* gazetesinde yazdı (21 Temmuz 1960). *Düşünen Adam* dergisinde (5 Ocak 1961) ve *Son Havadis* gazetesinde (10 Mart 1961) yazmaya başladı. 15 Haziran 1961 tarihinde Çiftelhavuzlar'da öldü ve Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Peyami Safa'nın 1914-1961 yılları arasında gerçek ismiyle ve Server Bedi, Çömez, Serazad, Safiye Peyman, Bedia Servet gibi takma adlarla yazdığı süreli yayınlar şunlardır: Gazete: *Büyük Yol*, *Cumhuriyet*, *Havadis*, *Milliyet*, *Son Havadis*, *Son Posta*, *Son Telgraf*, *Tan*, *Tasvir*, *Tasvir-i Efkâr*, *Tercüman*, *Tercümân-ı Hakikat*, *Ulus*, *Vakit*, *Yirminci Asır*. Dergi: *Aydabir*, *Aydede*, *Bozkurt*, *Büyük Doğu*, *Çınaraltı*, *Düşünen Adam*, *Edebiyat Gazetesi*, *Fağfur*,

Hafta, Hareket, Hayat, Heray, İctihad, İslâm Mecmuası, Kültür Haftası, Resimli Ay, Resimli Şark, Seksoloji, Servet-i Fünûn, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Yurdu, Türklük, Yedigün, Yeni Çağ, Yeni İstiklâl, Yeni Mecmua, Yeni Türk Mecmuası.

Eserleri. Hikâyeleri. 1. *Gençliğimiz* (1922). 2. *Siyah Beyaz Hikâyeler* (1923). 3. *Ateş Böcekleri* (1925). 4. *İstanbul Hikâyeleri* (tarihsiz). 5. *Hikâyeler. İlk Defa Bütün Hikâyeleri Bir Arada* (1980). *Asrın Hikâyeleri*'yle *Siyah Beyaz Hikâyeler, Ateş Böcekleri* ve *Resimli Ay* mecmuasının 1930 yılında verdiği *Resimli Hikâyeler* ilâvesindeki hikâyeler Halil Açıköz tarafından bir araya getirilmiştir.

Romanları. 1. *Sözde Kızlar* (1922). 2. *Şimşek* (1923). 3. *Maşher* (1924). 4. *Bir Akşamdı* (1924). 5. *Canan* (1925). 6. *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu* (1930). 7. *Fatih-Harbiye* (1931). 8. *Bir Tereddüdün Romanı* (1933). 9. *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* (1949). 10. *Yalnızız* (1951). 11. *Biz İnsanlar* (1959). Peyami Safa'nın ayrıca *Gün Doğuyor* adlı bir piyesi yayımlanmıştır (1937). Ayrıca Server Bedi takma adıyla çok sayıda roman ve hikâye kitabı yayımlamış, tefrika etmiştir. Bu eserler de Ötügen Neşriyat tarafından Server Bedi Külliyyatı başlığı altında 2018 yılından itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

Diğer Eserleri. 1. *Türk İnkılâbına Bakışlar* (1938). 2. *Felsefi Buhran* (1939). 3. *Millet ve İnsan* (1943). İkinci baskısı *Nasyonalizm* adıyla yapılmıştır (1961). 4. *Mahutlar* (1959). 5. *Sosyalizm* (1961). 6. *Mistisizm* (1961). 7. *Doğu-Batı Sentezi* (1962). 8. *Kızıl Çocuğa Mektuplar* (1971). Yukarıdaki üç eseri ayrıca *Nasyonalizm-Sosyalizm-Mistisizm* adıyla bir arada basılmıştır (1975).

Büyük Avrupa Anketi (1938) adlı eseri Peyami Safa'nın 1936 yılında çıktığı Avrupa seyahatini anlatır. Peyami Safa'nın çeşitli gazete ve dergilerdeki yazılarından seçmeler konularına göre tasnif edilerek "Objektif" adı altında basılmıştır: *Osmanlıca, Türkçe, Uydurmaca* (1970); *Sanat, Edebiyat, Tenkit* (1971); *Sosyalizm Marksizm Komünizm* (1971); *Din, İnkılâp, İrtica* (1971); *Kadın, Aşk, Aile* (1973); *Yazarlar, Sanatçılar, Meşhurlar* (1976); *Eğitim, Gençlik, Üniversite* (1976); *Yirminci Asır, Avrupa ve Biz* (1976). Peyami Safa, *Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabeti* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat* (I-IV, 1929), *Yeni Talebe Mektupları* (1930), *Büyük Mektep Nümuneleri* (1932), *Türk Grameri* (1941), *Dil Bilgisi* (1942), *Türkçe İzahlı Fransız Grameri* (1948) gibi ders kitapları da kaleme almıştır.

BIRDENBİRE gözleri karardı. Basamakları göremiyordu. Yukarıya çıkanlardan birine çarpmamak için sola doğru bir adım attı ve omuzunu duvara dayadı. Ayakta güç durabiliyordu. Geri kalan basamakları da inebilse alttaki hasır koltuklardan birine çökecekti. Yapamadı. Merdivenin üst başında gece gündüz yanan zayıf bir ışığın her basamakta bir derece daha azalarak sahanlığın kavsini dönemeyecek kadar geride ve dipte kalması, daima, buradan inmeyi çıkmaktan ziyade güçleştirirdi. Sırtını duvara vererek yan yan inmeyi denedi. Gözleri daha fazla kararıyordu. Aşağıya doğru sarkıttığı bir ayağının dipsiz bir boşluğa doğru bütün vücudunu çekmesinden korktu ve durdu.

Önünden bir beyazlık ve bir tentürdiyot kokusu geçti. Merdivenden, hastabakıcıların ve hademelerin telaşlı ayak sesleriyle beraber, yemek ve ilaç kokan bir hava cereyanı inip çıkıyordu. Duvara iyice yaslandı ve gözlerini yarı kapadı. Merdivenin iki başındaki yaylı kapıların gıcirtlarına ayak seslerinin telaşı, uğuldayan kulakları içinde bu seslerden ayrılarak, hastaneyi dolduran bütün korkuların hülasesi¹ imiş gibi mânâlanıyordu.

Yanı başında bir şangırtı koştı. Gene beyazlıklar ve bir tepsi içinde şişeye, bardağa, tabağa benzer şeylerden sızan parıltılar yanında “Buyurun, geçin...” diyen sesler. Omuzunda bir el ve kulağında kendi adı. Gözlerine karan-

---

¹ hülasa: Özet.

lığı iten bir gayret doldu. Yemek tepsisini bir kolu üstünde havaya kaldırarak yukarı çıkaran hademenin arkasında bir gölge, ona iki elini birden uzatıyor:

“Sen misin, Orhan?” diyordu.

Yüzünün bir an parlayan değirmi beyazı geriye kaçtıktan sonra, bir basamak daha yükselen gölgesiyle beraber sesi de yaklaştı:

“Burada ne duruyorsun?”

Orhan cevap vermedi.

“İniyor musun, çıkıyor musun?”

Orhan bir eliyle arkadaşının omuzunu tutarak:

“İniyorum, dedi, fakat bana yardım et, gözlerim karıyor.”

Necati'nin koluna asılarak merdiveni indi. Gözleri biraz daha iyi görmeye başladığı için artık bu sofada oturmak istemiyordu. Bahçeye çıkan koridorun başına gelince, kapıdan giren bol ışık gene gözlerini karartmıştı. Arkasını o tarafa çevirdi ve kenara çekildi. Başını önüne eğerek Necati'ye sokuldu.

Gözlere kum dolduran bir rüzgârdan kaçarken rastgele bir yere sığınan adama benziyordu: Saçları dağınık, seyrek ve kısa kirpiklerinin arası kızarmış, gözleri kanlanmış, esmer yüzü bezginliğe çalan derin bir yorgunluktan gevşemeye başlamış keskin müdafaa çizgileriyle dolu, ensesi çökmüş ve sırtı kabarmış, dik ve uzun boylu birkaç noktadan kırılarak vücudu öne doğru sarkmıştı. Necati onu bu hâle getiren hastalığa dair hiçbir şey bilmediği hâlde, sebebe ait merakını geride bırakan büyük bir hayretle bu neticeye bakıyordu.

Orhan başını kaldırdı ve ağır ağır kapı tarafına çevirdi. Gözlerini kontrol ediyordu. Birkaç defa kırıp açtı. Işığa dayanabilecek bir hâle geldiğini anlayınca, bir kelime söylemeden, yürüdü. Arkasından giden Necati o zaman sorabilmişti:

“Nen var, yahu, şaşırdım, kaldım. Eve gönderdiğin kâğıtta izah etmiyorsun. Hasta mısın?”

Orhan kapının önünde avucunu gözlerine siper ederek durdu:

“Hayır, değilim. Vedia hasta. Yukarıda yatıyor.”

“Vedia mı?”

Necati'nin o gün bir kere bile hatırından geçmeyen bu isim, uzaklaşmış hatıraları arasında canlandı. Onun bünyesine ait istidatlar¹ arasında bu günü haber verebilecek marazi² işaretler arıyarak hatırlamaya çalışan Necati, Vedia'nın kendisini görecekmış gibi -Orhan'ın “Yukarıda yatıyor.” sözlerinden gelen âni tesirin devamıyla- başını kaldırarak hastanenin üst kat pencerelerine baktı. Birdenbire kamaşan gözlerini yere çevirdi. Teni çok sıhhatli, fakat üstüne her illeti kondurabilecek bir ince yapıda ve gözleri daima nöbet içinde, her elini sıktıkça insanın avucunda nemli bir ateşle karışık ve ısınmış parmaklarının ucundan omuzuna kadar yürüyormuş gibi uzun ve sıcak bir ürperme şüphesi bırakan Vedia'nın uçuk hayali, ayakta, süratli birkaç poz değiştirdikten sonra, ansızın bir hastane karyolasına uzanmış hâliyle gözlerinin önüne geldi.

“Nesi var? Tehlikeli mi?”

Orhan cevap vermedi. Hızla yürüyerek hastaneden çıktılar. Tırmanmaya başladıkları yokuşta keskin, tepeden inme, nefes kesici bir güneş vardı.

Orhan avucunu tekrar gözlerinin üstüne götürdü:

“Fena!” dedi.

Ve daima yere bakarak ilave etti:

“Çok fena. Bir menenjtit geçiriyor. Demin asistan söyledi. Menenjtit tüberküloza benziyormuş. Doğrusu ise ümit yok. Felaket. Kırk sekiz saattir başıma gelenleri bilmezsin.

¹ **istidat**: Eğilim, yetenek, yetkinlik, kabiliyet.

² **marazi**: Hastalık derecesinde olan.

İki gecedir uykusuzum. Düünden beri yemek yemedim ve kaç paket sigara içtiğimi Allah bilir. Gözlerim ondan kararıyor. Geçer şimdi. Geçiyor. Fakat çok sarsıldım. Şimdi ona bakan doktoru aramaya gidiyorum. Gel benimle beraber. Öğleye kadar resmî hastanelerde çalışıyor. Beraber gidelim... Ne hâlde olduğumu tahmin edersin.”

İçindeki acelenin ayaklarına daha fazla sirayet¹ etmemesi için ağır adımlar atarak, yokuşun dikliğiyle çarpan kalbi arasında bir muvazene² kurmaya çalıştı.

Necati, sabahleyin Orhan'ın kâğıdını aldığı zaman, üç aydır onunla teması kalmayan Vedia'yı hiç hatırına getirmemişti. Öğleyin mektepten “çıkarmaz” hastaneye uğramasını rica eden arkadaşı, yazdığı kâğıtta, bu sigaranın delalet ettiği aceleden başka hadisenin ehemmiyetini sezdireni hiçbir işaret vermediği gibi, mahiyetini de bildirmiyordu. Necati üç gün evvel kendisinden sapasağlam ayrılan Orhan'ın birdenbire hastalanmış olmasından başka bir ihtimal üstünde zihin yormadı. Hastanenin merdiveninde karşılaştıkları andan bahçeye çıkıncaya kadar, onun kuvvetli bünyesinin geçirdiği fena safha içinde de görünce, ilk tahmini kanaat hâline gelmişti.

Fakat Vedia'nin birdenbire ortaya çıkan ismi, kendi hayali arkasından yavaş yavaş bu kızın Orhan'la üç buçuk senelik münasebetine ait birçok hatıraları da uyandırıyor.

Onun sormasına bırakmadan, Orhan hadiseyi anlattı:

“İki gün evvel. Pazartesi. Akşam. Saat beş, beş buçuk. Eve telefon ettiler. Allah'tan evdeydim ben. Şimdi gideceğimiz hastaneden telefon eden sertabip³, Vedia isminde bir hanım tanıyıp tanımadığımı soruyor. “Vapurda bir fenalık geçirmiş, bize getirdiler, sizden başka kimsesi

¹ **sirayet:** Yayılma, dağılma, bulaşma, genişleme.

² **muvazene:** Denge.

³ **sertabip:** Başhekim.

olmadığını söylüyor,” dedi. “Geliyorum,” dedim ve gittim. Hastanede oda yokmuş. Muvakkaten¹ onu nöbetçi asistanın odasına yatırmışlar. Enjeksiyonlar, filan. Yüzü bembeyaz. Uyuyor. Doktor orada, en iyi dahiliyecimiz. Vedia'nın başı sarılı. Vapurla Boğaziçi'nden gelirken, saat iki filan varmış, vapur köprüye yanaşınca, kamarot, hayır, bir yolcu galiba.. kamarot, kamarot, vapur yanaşınca yan kamaranın kapısını açmış, bakmış ki yerde bir kız yatıyor. Öldü sanmış. Çımacılar² filan koşarlar. Vedia birdenbire kendini kaybederek yere düştüğü için başının arkasını fena çarpmış, başı ondan sarılı. Gözlerini açmış ama çenesi kilitliymiş. Hiç konuşamıyormuş. İlk önce yürüyememiş de. Polisler onu kucaklarında taşıyarak eczaneye götürdüler. Başından kanlar aktığı için orada bulunan hayır sahibi bir adam, hastanenin Sertabipine telefon eder. Tanışıyorlarmış, biraz. Sonra Vedia'yı otomobile bindirerek oraya götürür. Bir kriz. Fakat endişe verici bir harareti de var. “Yatması lazım,” dediler. Hemen oradan bir hususi hastaneye kaldırılmasına karar verdim. Bir hasta nakliye otomobili getirtildi. Vedia'nın uyandığı zamanki hâlini anlatamam. Şimdi nefesim yetişmiyor. Bir kriz daha. Ne olduğunu söylemiyor. Yalnız, haykırışları arasında “Çantam, defterlerim...” gibi bir şeyler söylüyor, bir de “Yalıya haber vermeyiniz!” diyor. Bu iki sabit fikir arasında birçok sayıklamalar. Bu hususi hastaneye naklettik. Onun odasında bana da bir yatak vermekte epey tereddüt ettiler. Fakat hasta da istiyordu bunu. “Ondan başka kimsem yok,” diyordu, beni göstererek. Bir de hastabakıcıyla beraber razı oldular. Müthiş bir baş ağrısı. Kırka yakın ateş. Sayıklamalar. Haykırışlar.

¹ **muvaakkaten:** Geçici olarak, kısa bir süre için.

² **Çımacı:** İskelelerde, vapurlarda bağlama halatını vermek ve almakla görevli kimse.

Nedir bu hastalık? Birdenbire! Doktorlar da bir şey söylemiyorlar. Ha... Yalnız... O “defterlerim” dediği şey. Arattım. Vapurda kalmış, buldurdum. Çantası da beraber. Açıp bakmadım daha. Ne ona, ne ötekine.

Her zamanki gibi tok bir sesle anlatıyordu; senelerce öğretmenlik etmiş olmaktan gelen bir itiyatın daima tanzim¹ ettiği cümlelerinde, bir kitap ibaresi kadar düzgün kelime istifleri yerine, bu defa, her zamanki hüviyetine yabancı, yüzüne bakılmazsa âdetâ onu sözlerinden tanınmaz bir hâle getiren, kesik, bazan yokuşun arızalarına göre teneffüsünün ritmini takip eden, fakat bazen da bütün şahsiyetinin mihverinde² bir bozukluktan ve değişiklikten şüphe ettiren savruk ve düzensiz bir konuşuşu vardı. Necati onun en telaşlı zamanlarında bile sözlerinin tuvaletini³ bu kadar ihmal ettiğini görmemişti.

Başını geriye çeviren Orhan, birdenbire sıçradı ve bağırdı:

“Hah! Tamam, boşmuş!”

Ve arkalarından gelen otomobili durdurdu. Onun bir çok teheyyüçlerini⁴ bilen Necati için, böyle bir yol ortasında sıçrayarak bağırması da otomobilin kapısını hızla açarak ve basamaya ayağı takılarak içeriye kendini atması da, iki elini sallayarak ona “Gel, gel, çabuk...” diye telaşlı işaretler yapması da yeniydi.

*

* *

Münasebetlerinin hiçbir anında ona sükûnet tavsiye etmeye lüzum görmeyen Necati, otomobilde yanına oturunca, ilk defa bir ihtarda bulunmayı düşündü:

¹ **tanzim:** Düzenleme.

² **mihver:** Eksen.

³ **tuvalet:** Süslenme.

⁴ **teheyyüç:** Coşma, heyecanlanma.

“Bana öyle geliyor ki, fazla yorulmuşsun, dedi, biraz mübalağa ediyorsun.”

Otomobilin çabukluğuna kavuşmaktan gelen muvakkat bir neşe içinde, sert bir şey uğar gibi ellerini sürten Orhan, kendisini topladı ve hareketsiz durdu.

Dışarı tesirlere bu kadar çabuk teslim oluşu da yeniydi. Ayaklarını uzattı ve geriye çekti. Otomobil dört yol ağzına geldiği için tereddüt eden şoföre bağıyordu: “Çek, çek, İstanbul tarafına, çek, Aksaray’a kadar..”

Köşedeki helvacı dükkânının önünde duran bir çocuğun yanı başından geçerlerken tekrar bağırdı:

“Şoför, dikkat! Yavaş, oğlum, dikkat!”

Ellerini cebine koydu ve çıkardı; sonra Necati’ye dönerek:

“Bak, sinirlerim nasıl ayakta!” dedi, “çocuğu eziyoruz sandım.”

Otomobilin bir sarsıntısıyla sıçramıştı; kendini topladı ve tekrar:

“Bak,” dedi, “vücudumun en küçük hareketlerine bile hâkim değilim. Öyle mühim bir anımda geldin ki, gelmeseydin şayet, bilmem ama, fena olacaktım çok...”

Gene eski mesleğinden gelme bir itiyatla kendi hareketlerine ve şuur hâllerine dikkat etmesi, biraz evvel farkına vardığı marazi hâli yaşamasına mâni olmuyor, âdeta eski şahsiyetinin gözleri önünde, onun tesirsiz nezaretine isyan eden yeni şahsiyetinin, gayr-i tabii¹ seyrine pervasız² devam ettiği zannını³ veriyordu.

Vücudu öne doğru yatmış ve elleri diz kapaklarına iki limon sıkır gibi takallus⁴ eden parmaklarla yapışmıştı.

¹ gayr-i tabii : Olağan dışı.

² pervasız: Korkusu olmayan, çekince duymayan.

³ zan: Düşünme, sanma, sanı, kuşku.

⁴ takallus: Büzüşme, çekilme, kasılma.